

تاریخ ۲

- ۱- گزینه «۲» - تک‌نگاری از دوره تیموریان به بعد مرسوم شد. در این نوع تاریخ‌نگاری مؤلفان عموماً به اشاره فرمانروا، تاریخ زندگی او را به صورت متمرکز و ویژه، توصیف و ثبت و ضبط می‌کردند. کتاب تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی در تاریخ غزنویان از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌های است. (عبدالملکی) (درس اول - منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی - گونه‌های منابع تاریخی از ظهور اسلام تا پایان عصر صفوی - صفحه ۶) (آسان)
- ۲- گزینه «۳» - از مشهورترین چهره‌های تاریخ‌نگاری روایی، مورخ و مفسر مشهور، محمدبن جریر طبری است. از مشهورترین چهره‌های این سبک تاریخ‌نویسی ترکیبی می‌توان به بلاذری صاحب کتاب فتوح البلدان و دینوری نویسنده کتاب اخبار الطوال اشاره کرد. (عبدالملکی) (درس ۲ - روش پژوهش در تاریخ: بررسی و سنجش اعتبار شواهد و مدارک، انواع روش‌های تاریخ‌نگاری، صفحه ۱۷) (متوسط)
- ۳- گزینه «۳» - محاصره اقتصادی در شعب ابی‌طالب بین سال‌های ششم تا نهم پس از بعثت رخ داد. رسول خدا در جست‌وجوی یافتن مردمانی که آمادگی بیشتری برای پذیرش اسلام داشته باشند، راهی طائف شد. طائف شهری ثروتمند در نزدیکی مکه بود و بزرگان و اشراف آنجا، روابط اقتصادی گسترده‌ای با سران قریش داشتند. اهالی طائف نه تنها از پیامبر استقبال نکردند، بلکه با بی‌احترامی و اهانت، آن حضرت را از شهرشان راندند و ایشان ناگزیر شد با حمایت خواهی از یکی از اشراف مکه به نام مطعم بن عدی به آن شهر بازگردد. (عبدالملکی) (درس سوم - اسلام در مکه - در اندیشه پایگاهی جدید برای اسلام - صفحه‌های ۲۸ و ۲۹) (دشوار)
- ۴- گزینه «۱» - جنگ بُعث یکی از جنگ‌های طولانی و خونین میان اوس و خزرج در دوران پیش از اسلام بود. در ذی‌القعدة سال ششم هجرت، پیامبر به همراه جمعی از مسلمانان، لباس احرام پوشیدند و به منظور انجام مراسم حج راهی مکه شدند. مشرکان قریش مانع ورود آن حضرت و پیروانش به مکه شدند. پس از مذاکراتی که میان دو طرف انجام گرفت، در حدیبیه، پیمان صلحی میان مسلمانان و مشرکان بسته شد. (عبدالملکی) (درس چهارم - امت و حکومت نبوی در مدینه - مخالفت و دشمنی با امت و حکومت نوپای اسلامی - صفحه ۳۸) (دشوار)
- ۵- گزینه «۲» - پیمان‌نامه عمومی یا به تعبیر رایج در عصر ما، قانون اساسی مدینه، مهم‌ترین اقدام پیامبر برای تأسیس نظام اجتماعی و سیاسی منسجمی در چارچوب دین اسلام به شمار می‌رود. این پیمان‌نامه، حقوق و مسئولیت‌های هر یک از گروه‌های مسلمان و غیرمسلمان و چگونگی ارتباط آن‌ها را با یکدیگر مشخص می‌کرد. پیمان‌نامه مدینه، سرآغاز تأسیس امت و حکومت اسلامی بود. پس از آن با نزول تدریجی آیات مربوط به جهاد، خمس، زکات، جزیه و ... نظام سیاسی، اجتماعی و اقتصادی اسلام و الگوی حکومتی پیامبر کامل شد. (عبدالملکی) (درس چهارم - امت و حکومت نبوی در مدینه - تشکیل امت و حکومت نبوی - صفحه ۲۵ و ۲۶) (متوسط)
- ۶- گزینه «۳» - خلیفه اول (ابوبکر) اندکی بیش از دو سال خلافت کرد. او در واپسین لحظات زندگی، طی وصیت‌نامه مکتوبی، عُمر بن خطاب را به جانشینی خود معرفی کرد. (عبدالملکی) (درس پنجم - تثبیت و گسترش اسلام در دوران خلفای نخستین - جانشینی رسول خدا و شکل‌گیری خلافت - صفحه ۴۴) (متوسط)
- ۷- گزینه «۲» - مصر نیز همچون شام، به هنگام ظهور اسلام، بخشی از قلمرو امپراتوری روم شرقی بود. تسلط رومیان بر مصر، موقعیت مسلمانان را در شام و حتی در شبه‌جزیره عربستان در معرض خطر جدی قرار می‌داد. از این‌رو، مسلمانان بعد از فتح شام، درصدد برآمدند مصر را نیز تسخیر کنند. عمرو عاص که آبادانی و ثروت فراوان آن سرزمین را از نزدیک مشاهده نموده و تا اندازه‌ای با وضعیت سیاسی و اجتماعی آنجا آشنا بود، فرماندهی سپاه اعراب مسلمان را در حمله به مصر به عهده گرفت. (عبدالملکی) (درس پنجم - تثبیت و گسترش اسلام در دوران خلفای نخستین - فتح مصر - صفحه ۵۱) (آسان)
- ۸- گزینه «۴» - پس از مرگ هشام‌بن عبدالملک و تشدید اختلاف و نزاع در خاندان بنی‌امیه، فعالیت شبکه تبلیغاتی عباسیان به طرز چشمگیری افزایش یافت. دعوت عباسی به دنبال پیوستن ابومسلم خراسانی به جنبش و استقرار او در خراسان، وارد مرحله سرنوشت‌سازی شد. ابومسلم، سرانجام به فرمان رهبر جنبش عباسی، هواداران نهضت را فراخواند و سپاهی تشکیل داد. افراد این سپاه که شامل مسلمانان ایرانی و عرب ساکن خراسان بودند، پرچم‌های سپاه را که نشان عباسیان بود، مشهور شدند. ابومسلم با شکست «سپاه‌جامگان» برافراشتند و به دادن فرمانروایان اموی و فتح شهرهای مختلف خراسان و برخی نواحی دیگر، وارد کوفه شد و ابوالعباس سَفَّاح، از خاندان عباسی را به خلافت نشاناد. (عبدالملکی) (درس ششم - امویان بر مسند قدرت - قیام عباسیان و سقوط امویان - صفحه ۶۳) (متوسط)

- ۹- گزینه «۳» - هارون‌الرشید، پنجمین خلیفه عباسی که مقام و حتی جانش را مدیون دبیر و مرئی خویش، یحیی پسر خالد برمکی بود، اداره امور خلافت را به او سپرد. یحیی و دو پسرش مدت هفده سال صاحب چنان قدرت و عظمتی بودند که این دوره در تاریخ به دوران فرمانروایی برمکیان معروف شده است؛ اما سرانجام به طور ناگهانی و بی‌رحمانه به دستور خلیفه از صفحه روزگار محو شدند. یکی از اقدامات مهم منصور برای تحکیم و تثبیت خلافت خاندان خود، بنای شهر بغداد به عنوان پایتخت عباسیان بود. این شهر در مکانی نزدیک تیسفون، پایتخت ساسانیان و بر اساس سنت شهرسازی ایران باستان ساخته شد. (عبدالملکی) (درس هفتم - جهان اسلام در عصر خلافت عباسی - ترکیبی، صفحه‌های ۶۷ و ۶۹) (متوسط)
- ۱۰- گزینه «۱» - حادثه تأثیرگذاری که در اواخر دوره ساسانی رخ داد، از میان برداشتن دولت آل‌منذر (لخمیان) توسط خسرو پرویز بود. اندکی پس از این ماجرا، دسته‌ای از سپاهیان ساسانی، از قبیله‌های عرب مجاور مرزهای ایران شکست خوردند. بر اثر این واقعه، عظمت قدرت ساسانیان در چشم اعراب فرو ریخت و باعث تشویق و تحریک بیشتر آنان برای هجوم به کاروان‌ها و آبادی‌های مرزی ایران شد. فرمانده سپاه ساسانیان در جنگ قادسیه، رستم فرخزاد بود. (عبدالملکی) (درس هشتم - اسلام در ایران: زمینه‌های ظهور تمدن اسلامی ایرانی - فتح ایران - صفحه‌های ۸۱ و ۸۲) (متوسط)